

Lisätiedot:

hyvinvointipäällikkö Laura Salomaa, puh. 040 194 8508
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 6 § mukaan kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Kunnan on seurattava ja raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta sekä toteutetuista toimenpiteistä vuosittain kaupunginvaltuustolle.

Lainsäädännön lisäksi kuntien ja hyvinvointialueiden HYTE-työtä ohjaavat useat kansalliset ohjelmat ja ohjeistukset. Näihin kuuluvat muun muassa valtioneuvoston periaatepäätös hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisestä vuoteen 2030, kansallinen mielenterveysstrategia, kansallinen lapsistrategia, laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi vuosille 2024–2027, ehkäisevän päihdetyön opas, koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyä käsittelevä "Turvallisesti kaiken ikää 2021–2030" -ohjelma sekä ohjeistus lähisuhdeväkivaltatyön järjestämisestä. Kunnalla ja hyvinvointialueella on kullakin oma roolinsa näihin edellä mainittuihin ilmiöihin puuttumisessa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteuttamiseksi Kauniaisten kaupunki laatii valtuustokausittain hyvinvointisuunnitelman sekä raportoi vuosittain kaupunginvaltuustolle sen toteutuksesta hyvinvointiraportin muodossa tilipäätöksen yhteydessä. Hyvinvointisuunnitelman tietopohja perustuu nyt päättyvän valtuustokauden vuosittaisiin hyvinvointiraportteihin, HYTE-neuvottelujen tuloksiin sekä useaan muuhun kansalliseen tai kaupungin omaan tietolähteeseen.

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) on yksi kunnan keskeisimmistä tehtävistä. Kuntalain 1 § korostaa, että kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on luonteeltaan ennaltaehkäisevää työtä, jonka tavoitteena on vähentää hyvinvointi- ja terveyseroja sekä tukea asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta. Työhön sisältyy myös ehkäisevä päihdetyö sekä turvallisuuden parantaminen, kuten tapaturmien ja väkivallan ehkäisy.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus toi mukanaan merkittäviä muutoksia hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä koskevaan lainsäädäntöön, mikä korostaa kunnan vastuuta näiden tehtävien toteuttamisessa. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä toteutetaan laajasti osana eri toimialojen ja kunnan perustehtäviä eri palveluissa sekä yhteistyössä hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden kumppanien kanssa. Ihmisten hyvinvointi, terveys ja arjen turvallisuus kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa muun muassa varhaiskasvatuksen, koulutuksen, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden, liikunta-, ravitsemus- ja kulttuuripalvelujen, asumisen ja kaavoituksen, liikennejärjestelyjen

sekä monien muiden kunnan lakisääteisten tehtävien kautta. Tämä korostaa kokonaisvaltaisen lähestymistavan merkitystä hyvinvoinnin edistämisessä, jossa kaikki sektorit tukevat toisiaan ja luovat perustan asukkaidensa hyvinvoinnille.

Kauniaisten kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 on tarkoitus tuoda päätöksentekoon toukokuussa 2026. Hyvinvointisuunnitelma toteuttaa kaupungin strategiaa hyvinvointitavoitteiden osalta. Kauniaisten valtuusto hyväksyi uuden strategian 15.9.2025. ([KV 15.09.2025 § 48](#))

Päättäjille jaetaan hyvinvointisuunnitelman Power BI -näkyvän linkki kokousjärjestelmän kautta tutustumista varten. Kommentit Power BI -pohjasta kerätään kokouksessa ja ne huomioidaan hyvinvointisuunnitelman jatkovalmistelussa ennen lopullista päätöksentekoa toukokuussa 2026.

Keskeisenä lähtökohtana uudelle hyvinvointisuunnitelman suunnittelulle on ollut erityisesti vaikuttavuuden ja selkeyden tavoittelu. Uudessa hyvinvointisuunnitelmassa on vahva strategia- sekä talouskytkös, mutta ennen kaikkea suunnitelmassa pyritään selkeyttämään ja johdonmukaistamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikuttavuuden, hyvinvointisuunnitelman ja palveluiden omien toimintasuunnitelmien yhteyttä. Uuteen hyvinvointisuunnitelmaan tullaan siis sisällyttämään useita niin lakisääteisiä kuin kunnan vapaaehtoisia ohjelmia tavoitteineen. Tällä pyritään ennen kaikkea yhdistämään useiden eri ohjelmien lähemmän tarkastelun myötä ilmennyt päällekkäisyys, sekä keskittyä kaikessa kunnan peruspalveluiden kautta tapahtuvassa hyvinvointia ja terveyttä edistävässä toiminnassa vaikuttavuuteen, selkeyteen, toimenpiteiden tehokkuuden saavuttamiseen etenkin sivistyksen- ja hyvinvoinnin toimialan organisaatiossa.

Hyvinvointisuunnitelma sisältää sekä ikäkausittaisia että ikärajoista riippumattomia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteita ja toimenpiteitä. Ikäkausittaiset tavoitteet kohdentuvat lapsiin, nuoriin, työikäisiin ja ikääntyneisiin, kun taas ikärajattomat toimenpiteet tukevat koko väestön hyvinvointia ja osallisuutta.

Lisäksi suunnitelmassa on määritelty yhteisiä ja kaikkia ikäkausia koskevia toimenpiteitä, kuten yhteisöllisyyden vahvistaminen, mielenterveyden tukeminen ja liikkumisen lisääminen. Nämä tavoitteet edistävät hyvinvointia elämänskaaren eri vaiheissa ja yhdistävät kaupungin eri toimialojen HYTE-työtä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on osa kaupunkitasoista hyvinvointisuunnitelmakokonaisuutta ja sen tavoitteet ja toimenpiteet sisältyvät kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan sekä sen sähköiseen alustaan. Erillisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimiseen ei kohdenneta erillistä työpanosta, vaan lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät tavoitteet ja toimenpiteet valmistellaan ja seurataan osana kaupungin yhteistä hyvinvointisuunnittelua.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kuitenkin lastensuojelulain 12 §:n mukainen lakisääteinen asiakirja, ja lainsäädäntö edellyttää sellaista sisältöä, jota ei kaikilta osin ole tarkoituksenmukaista tai teknisesti mahdollista tuoda osaksi uutta sähköistä hyvinvointisuunnitelma-alustaa. Tästä syystä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laaditaan jatkossa erillisenä PDF-dokumenttina, joka julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

Hyvinvointisuunnitelmassa viitataan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan, ja kokonaisuus muodostaa yhdessä selkeän ja lainmukaisen kokonaisuuden, jossa lasten ja nuorten hyvinvointi on aidosti integroitu osaksi kaupungin strategista hyvinvointityötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma liitetään osaksi kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa ja sitä kautta osaksi koko hyvinvointisuunnitelmakokonaisuutta. Hallintosäännön mukaisesti kasvatusta- ja koulutusvaliokunnat toimivat opetuksen järjestäjänä, minkä vuoksi opiskeluhuoltosuunnitelma käsitellään ja tuodaan päätöksentekoon näihin valiokuntiin kevään 2026 aikana.

Vaikka opiskeluhuoltosuunnitelma on sisällöllisesti osa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa ja laajempaa hyvinvointisuunnitelmakokonaisuutta, sen valmistelu ja käsittely etenevät hallintosäännön ja lainsäädännön mukaisesti opetuksen järjestäjän toimivaltaan kuuluvassa päätöksentekoprosessissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannustin

HYTE-kerroin otettiin käyttöön uutena rahallisena kannustinjärjestelmänä sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksessa (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 15 § sekä laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 15 §). Tällä tuetaan ja palkitaan kuntia ja hyvinvointialueita, jotka ovat kyenneet parantamaan tai ylläpitämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Tulevan hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden vahva kytkös terveyden edistämisen mittariin (TEA-viisari), ja edelleen hyvinvointia ja terveyttä kunnassa edistävien palveluiden toimintasuunnitelmiin, vaikuttaa siis suoraan kunnalle yleiskatteellisesti maksettavaan valtionosuuteen.

Tulevassa hyvinvointisuunnitelmassa indikaattorit aikuisväestön osalta on valittava erityisen huolella, jotta tiedon seuranta ja vertailtavuus säilyvät. Päätöksiä vuoden 2026 jälkeisistä väestötutkimuksista ei vielä ole, ja ratkaisut saadaan arviolta vasta kuluva vuoden (2026) loppuun mennessä. Aikuisten osalta uusien käytettävissä oleva väestödata on vuodelta 2023, joten sitä tulee uudessa hyvinvointisuunnitelmassa mahdollisesti täydentää rekisteri-, palvelu- ja paikallisella seurantatiedolla.

Kouluterveyskysely toteutetaan kahden vuoden välein (parittomina vuosina) keväällä, ja tulokset julkaistaan samana vuonna – ne toimivat keskeisenä tietopohjana lasten ja nuorten hyvinvoinnin seurannassa.

TEA-viisari on kuntien terveyden edistämisen rakenteita ja prosesseja kuvaava työkalu, jonka tiedonkeruu vuorottelee toimialoittain kevään ja syksyn jaksoissa parittomina ja parillisina vuosina.

Uusi hyvinvointisuunnitelma laaditaan sähköisessä muodossa, jotta sitä voidaan päivittää ketterästi ja linkittää suoraan indikaattoreihin (Kouluterveyskysely, TEA-viisari ym.).

Lausunnot hyvinvointisuunnitelmaan pyydetään ainoastaan ikäkausittaisiin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

Yleisiin linjauksiin tai suunnitelman muihin osioihin ei pyydetä lausuntoja. Lausuntojen tarkoituksena on tukea ikäryhmäkohtaisen hyvinvoinnin edistämistä sekä varmistaa, että asetetut tavoitteet ja toimenpiteet ovat tarkoituksenmukaisia ja toteuttamiskelpoisia.

Lausuntojen kohdentaminen ikäkausittaisiin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin on tarkoituksenmukaista, koska hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen toteutuu kaupungissa ensisijaisesti peruspalveluissa ja kaikilla toimialoilla osana normaalia toimintaa. Hyvinvointisuunnitelman ikäryhmäkohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet kokoavat ja konkretisoivat tämän poikkihallinnollisen työn painopisteet, minkä vuoksi lausunnot kohdistetaan nimenomaan näihin osioihin. Näin varmistetaan, että suunnitelma tukee tehokkaasti eri toimialojen välistä yhteistyötä ja peruspalveluiden vaikuttavaa kehittämistä.

Vaikuttamistoimielimiltä ei pyydetä erillisiä lausuntoja hyvinvointisuunnitelmasta. Sen sijaan ikäkausittaiset tavoitteet ja toimenpiteet esitellään vaikuttamistoimielimille heidän omissa kokouksissaan kevään 2026 aikana. Näissä yhteyksissä esiin nousevat näkemykset, kommentit ja kehittämis ehdotukset huomioidaan hyvinvointisuunnitelman jatkovalmistelussa, ennen lopullista käsittelyä hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnassa toukokuussa 2026. Menettely tukee vuorovaikutteista valmistelua ja varmistaa, että eri väestöryhmien näkökulmat tulevat aidosti huomioiduiksi ilman erillistä lausuntokierrosta.

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Suomenkielinen kasvatus- ja koulutusvaliokunta antaa lausuntonsa Kauniaisten kaupungin hyvinvointisuunnitelman ikäkausittaisista tavoitteista ja toimenpiteistä hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnalle.

.....

Käydyn keskustelun ja hyvinvointipäällikön ehdotuksesta valiokunta päätti, että valiokunnan jäsenet lähettävät kommentteja ja ehdotuksia hyvinvointisuunnitelmaan maaliskuun 2026 aikana. Nämä huomioidaan valmistelussa.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Valiokunnan jäsenet lähettävät kommentteja ja ehdotuksia hyvinvointisuunnitelmaan maaliskuun 2026 aikana. Nämä huomioidaan valmistelussa.

Liitteet:

Luonnos_Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet 2026–2029

Jakelu:

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta